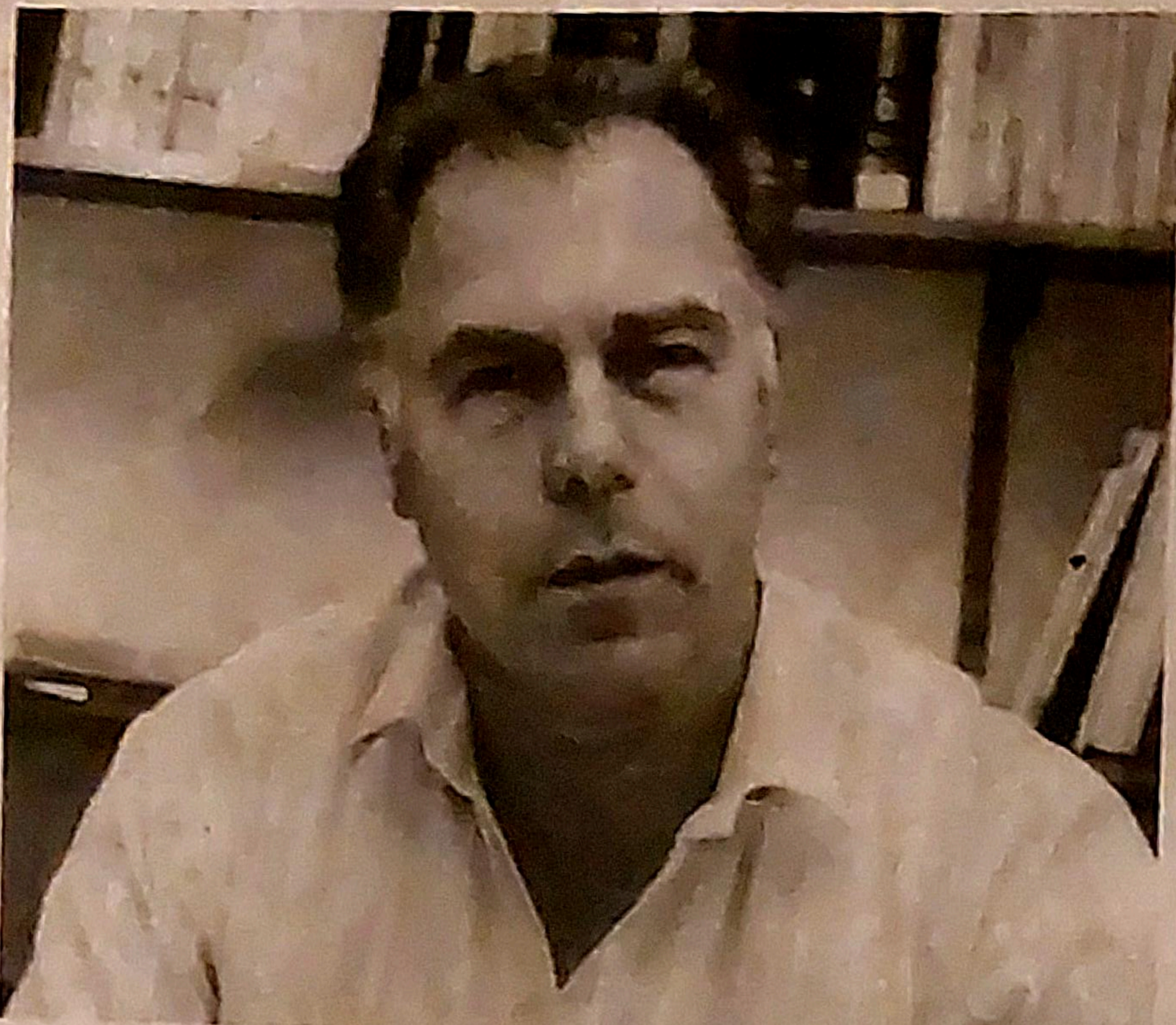

לוחם גדול שנוצה

בסוד שיח
מאת שאול שיף

מרדכי אריאל הרוחצני ז"ל

אחד מתלמידי החכמים היוזעים ביחדלים המוכר מפידושו על השולחן ערוך, שיכל את כוחו הנשוא, צעדה בשנים, כאשר הנקשתו נלחמה. כמעט כל ירושלים החרדית השתתפה נלוותה. רבים באו להודות עם המשפחה באסנה וביגונה ולא מעט באו משום כבוד האבא, מיקורי העדה וכבוד הבעל, עליו עצום שתורתו אומנותו ובעל כשרון מיוחד בכישרות מוסר ודרשות תורניות.

מסטימו כל "הגדולים" את הספרים, ניגש הבעל בעצמו להיפרד מאשתו. על רברי הפרדה הללו היבה כל ירושלים במשך שבועות. מוסר, תורה, נבי ומספר קינה ונהי היו משולבים זה בזה והכל מוסעם עם המנגינה המתאימה ושבר הקול לא היטיא את הקטע ששם הוא התבקש.

משעברו "השלושים" ובבית שני תיטקת רבים, שלח הבעל האלמן שליח נכבד אל חתנו ובפיו הצעה: הרי חתנך לשעבר מוכר לך, וכיצד נגז באשתך הרי יודע לך ומרדע שלא יינשא בשנית עם בתך האחרת, שרק בשנה אחת צעדיה היא מאותה ע"ה, ושוב יאמרו ביחדלים "ענבי הגפן בענבי הגפן ורבי נאה ומתקבל?"

דחה האב את הצעת השרכן, ללא כל תהוד ושהייה. משעזב את הבית, נגשו בני הבית אל ראש המשפחה ושאלוהו: מרדע ולמה רחית אותו, הרי אבך משי הוא! ולא רבים כמוהו גם בקרב עדתנו? אמר להם האבא: יקירי, הוא לא יהיה עוד חתני. אם הוא היה מסוגל להספיד כמה את אשתו, בני, עם "ארסיים" וחידושיהנה, הספר בנוי לתלפיות, כאילו מדובר באדם זר - בעל כזה לבתי אני לא רוצה, עם כל מעלותיו. את הסיפור הזה, המוכר לכתב שורות אלו מפי

באבק והתבשר להקמת בית כנסת ביהודה האבנים ובה רק באחרונה לאתן קשבת תורה יהודי מסודר הנבנה על ידי האבנים של האוניברסיטה, היום כנסת נכבד להקמת בית הכנסת וסרבו חתני אריאל הלם, כי השרכן היה יחשב מעין מוסר להדברות אידאולוגית בין חתנים לבין חלונות.

הסתלקו של אריאל שהיה כידוע, אדם סעב על דעתו ולא היה דא באיש, הוא למיטב הדיעה גם ספה של תקווה, כי יהיה מי שיפחד באוניברסיטה האת מל ראיהו הנראים כאוניברסיטה חסרי רגישות איחשה לערכים החרדיים.

אריאל לא זכה כפי שהיו לשמע על האלמח הסג, שקרב פורים יהיה יום תפשה באוניברסיטה, כי שכל אותם סטודנטים ופרצים המבקשים לשמח את קריאת הבגילה, וכלו לעשות זאת מבלי שידבר ייחשב להם כהעדרות מהלימודים הסעב לאחד פסידו, נתקבלה כנסת העולשה האת, שהיא היה פסידו. בשביל רעיונו מרים תודי היה זה רגע של קהלתוה בתוך האבל הנכד. אני בטוח שגם כשבילו הוכן שהוא נמצא.

כמו משה רבנו ראה אריאל את "ארץ המוכנות" שלו מנגד ממש ולא זכה לצערנו להגיע אליה. שופטי בית המשפט העליון והשיא הוצא, מר מאיר שמגר והנשיא הנכנס פרופ' אהרון ברק, ראו בו את המעמד הראוי לאיש את "כנסת הדת" בבית המשפט העליון. אם היה מוחק עוד קצת מעמד בכריאות סבירה, היה מתחלק לבית עליו כשופט עליון. אדם וגדולו.

אריאל רצה מאד בכנסת הזה, אבל היה מאד ביקרתי כלפי המציאות, שבה יש בבית המשפט העליון "קזחה" לזרמים, לספרדים ולנשים. הוא נפצע מלחמת לך כישר פומבי, אך התקשה להבין מדוע משפטן דתי עם כישרים מתאימים, לא זיכל להגיע ל"עליון", שלא לפי מפתח של מיכסות. כך לגבי נשים, כך לגבי עדות.

לאריאל התנה ד חתנה למעשה צריקה לשיבות שוחרות, לבנות ואפרוחות ולסתם קשרים. לדעתו, היו גם כאלה שניצלו את נרצותו זו. לבו היה פתוח לסטודנטים מוכשרים שבאו מ"ישראל השנייה" ופשו קרה שעות רבות הבידו גיתון לסייע בידם ולקדם אותם בתוך הפקולטה למשפטים שהיא ברוכה המכריע על סדרת האשכנזים.

הוא היה, הוא היה הוא היה - אפשר לשבת שעות ולהפך באישיותו, שהתנה גם מלאת סתירות, אך תמיד ישר עם עצמו ונקי-כפיים לאורך כל הדרך. הפקולטה שבראשה עמד עוד תעסק בתרומתו בתחומי המשפט השונים, מיקודיו יעלו את וכו' סדרם, אבל לי המשפטי הלך חבר קרוב, שכל שנות הכותבו לא השתי אצלו ולא שנייה את מידה של התגשאות מכל מושב שבו ישב. כלפי או כלפי סביבתו הקרובה.

שש שנים (1) של יסורים קשים עם הפסקת קצוות, קצוות מאד של רגיעה וברקע מרחפת החרדה מהפחת הקרב ותחושת התמצה של השעה הגדולה. הוא ידע היטב את מצבו משום שקרא כל ספרות רשאות אפשרית על מחלתו ולמד ממנה, כי הוא חי על זמן שאול. ובכל זאת נאבק ונאבק ולא שחה קומתו ולא כבה בתוכו המבער שעשה אותו כל כך מיוחד.

לאחר גיתוח האחרון, החמישי במספר, ובסיוע לו הופא, מומחה בעל שם עולמי מארה"ב, כי ניתנו לו עוד כמה שנות חיים. "אני מקבל את זה בהירחות רבה, כי גם אחרי הניתוחים הקודמים אמרו לי אותו דבר" - אמר לנו אריאל בחיך ובכל זאת המשיך ונלחם לחיות עם כל הסבל עם כל היסורים.

אריאל היה איש מלחמות במובן החיובי של המלה והוא אולי הונגאם המשל, כי קלושים הסיכויים, כי בהירחות או בהבנה ישיג הציבור דתני את זרכיו הבסיסיים. למרות סובלנותו, למרות התנגדותו לחקיקה דתית, למרות היותו ליברל מבית הלל - לא עמד לו כל אלה במאבקו האישיים בתחומי האוניברסיטה, להכיר בזכויות האלמנטריות של הסטודנטים המרצה הדתי. אריאל היה עדות חיה, כי בסופו של דבר הויתורים נדרשים רק מצד אחד, מהדתים. המסעדה עריין אינה כשרה ורק בדרך נס עם ויקום בית הכנסת. כמה סמלית הוא פסידו, בימים שבהם מתגלה מר"ם קאליצ'יני הכל הדיים מרדישות הדתיים. כמה דעה הגיד וכמה אנרגיות ניצל כשביל הישגים מעטים בתחומי הדת והמסורת.

אבן גדול לאקדמיה, לעולם המשפט, לצדנות הדתית, שבה היה נסוע עמוק, ובנשימתו האחרונה הלך להצביע למענה בקלפי, ומיחור להחזיר את האבן למשפחה.

ובתוך כל ההסדרים על אריאל שהלך, ראוי שתאמר גם מלה אחת על חזי, על הרעיה הנאמנה מרים תול, שנשארה להתמודד עם התמות והקשה האלמנטר.

אין לי צל של ספק, כי כשברא אלוקים את המלאכים הוא הסתכל ברמות ריזקה של האשה האת וככה, קרוב לוודאי עיצב אותם.

למעלה 30 שנה היינו חברים קרובים. כמעט לא עבר שבוע (בעת ששהו בארץ) בלי שהתראינו או לפחות שוחחנו טלפנית. אדם מיוחד ללא צל של ספק והוקא בהיבטים שלא תוזכרו בנקולוגים, שהא אוד כעתונות או נאמרו ברדיו ובטלוויזיה.

רציתי לכתוב לזכרו, לקראת תום "השבעה" כמה מלים, לנסות ולאפיין את אישיותו ולהיפרד ממנו כראוי לו, אלא שהעט כשל פעם אחד פעם. אני מודה, קטנתי באותו רגע באותם ספרדים בזוכי כשרון כתיבה וחינוך, שיוזעים לנתק את המח מאלב ולשחרר רימעה במשפט המתאים והכל בעליפה, ללא נייד עם ראשי פרקים וללא אימת הציבור.

יש אולי זקק בהסתיונות של אותו חתון מתחננו בסיפור תול. שכן, הכיצד אפשר לספר לאדם בהספר ערוך היטב, כאשר זה אהבת את האדם וכה קרוב היית אליו הוא עוד נראה לעיניך חי ונושם כשהוא עם האינפוזיות או בלעדיהן היה על הבסן, כאילו מבקשת להרגיע במשהו את יסורי התופת. עליו באמת ייאמר "נצחתי ביסודי", סבל כל ימיו מבלי שהתירס מלה אתה כלפי מעלה. אותו אריאל שלא עשה חשבון לאיש.

ברברי ההערכה שנכתבו על אריאל כעתונות היו לא מעט אידיוקים, תצאי אמיתות וגם כמה רברים מבלבלים. והחוקא באחד העתונים החשובים, בגלל חוסר ידע אלמנטרי בענייני יהדות. הכל, כמובן, מתוך רצון טוב לספר לאיש, שהיה שם רבר וכוכב בעולם המשפט הישראלי ולא רק.

הסופרים בתקשורת חובם חילוניים הנמים על מה שמכונה השמאל ואשר גם הוא, אריאל, היה שותף להשקפת עולמם המדינית, לא ידעו לספר לשל הקוראים והשומעים על פן אחר באישיותו, הקשור לעולם התורה והיהדות השורשית. אריאל אהב ללמד תורה, והיה מוקיר רבנו, ואותם ודרשים שבהם חבש את בית המדרש בישיבת "הרעיון" שבאלון שבות, לאחר שנותח לראשונה משנתגלתה מחלתו, - היו לו למשיב נפש ואיני זוכר אותו שמח יותר ומאושר יותר מאשר באותם ימים.

ובעוד זה מבכים את מותו של אדם שבו לקנאות הדתית החשובה, לאדם שביקש לגשר בין הדתים לחילוניים וחיך למציאת פתרונות הלכתיים לבעיות בתחום המשפחה המעמד האישי - נשמט מידיעתם נתון חסוכ באישיותו ובמלחמות היהודים שלו בתוך שורות האקדמיה. לא היה רבר שהפך את שלוחתו יותר מאשר הקנאות וצרות המחוק בכיוון ההפוך, שנועדה לפגוע בריגשות הציבור הדתי, בזכויותיו הבסיסיות והתעלמות מהיותו וכבודו. כך, למשל, הוא לא היה מסוגל להשלים עם העובדה, כי באוניברסיטת תל-אביב לא היה כתיבת, גדול או קטן, בעוד סטודנטים ומרצים תיים נמצאים בין כתליה ובמספרים לא מבוססים. בכל פעם שהיו מתאספים כאיזה חדר מדרמן לתפילת מנחה או ערבית, משום שהאוניברסיטה העומדים בראשה היו מנוכרים לתוכנם כלפי ציבור שומרי המצוות, שבין חברי הסגל והסטודנטים - היה תרם אוחל מפניו הוא ועם על כך, לא פחות אם לא יותר, מאשר על "שלטון ישראל על עם ור".

היעדר כשרות מוסמכת ב"בית הסגל" באוניברסיטה, היה מוציא אותו מרעונו, והוא לא היה מסוגל לקלוט מדוע ראשי האוניברסיטה אינם מבינים, כי כאשר ישנם שומרי מצוות מצוות המרצים המורים, מחובתם לשמור על כשרות המטבח הנמצא בין כתליה. המטבח ב"בית הסגל" טרם הוכשר אריאל החרים בהפגנות את כל האיוזעים שהתקיימו שם. כאשר אירח משלחת או יחידים מאוהי הפקולטה למשפטים או האוניברסיטה, היה מזמינם לביתו או למסעדה כשרה מתוך לתחומי האוניברסיטה.

היעדר כשרות מוסמכת ב"בית הסגל" באוניברסיטה, היה מוציא אותו מרעונו, והוא לא היה מסוגל לקלוט מדוע ראשי האוניברסיטה אינם מבינים, כי כאשר ישנם שומרי מצוות מצוות המרצים המורים, מחובתם לשמור על כשרות המטבח הנמצא בין כתליה. המטבח ב"בית הסגל" טרם הוכשר אריאל החרים בהפגנות את כל האיוזעים שהתקיימו שם. כאשר אירח משלחת או יחידים מאוהי הפקולטה למשפטים או האוניברסיטה, היה מזמינם לביתו או למסעדה כשרה מתוך לתחומי האוניברסיטה.